

Maslo in margarina

Preveri odgovore!

Maslo je živalskega izvora.

Margarino dobimo s hidrogeniranjem rastlinskih olj. Nenasičene maščobe reagirajo z vodikom. Vodik se veže na dvojne vezi, maščobe pa postanejo trdne- iz olja nastane margarina.

Preveri odgovore!

Žarkost maščob

- Maščobe so občutljive na zračni kisik in toploto.
- *Še posebej so občutljiva olja pri visokih temperaturah, saj se razkrajajo. Pri tem nastanejo tudi nekatere strupene snovi. Med njimi je najbolj strupen propenal (akrolein)*
- Pri nepravilnem skladiščenju oz. uporabi se pokvarijo, postanejo žarke.

Preveri odgovore!

Maščobe imajo velik pomen za živa bitja:

- Maščobe služijo kot energijska zaloga za organizem – telo shranjuje maščobo maščobnih celicah, ki omogočajo, da lahko tudi daljši čas preživimo brez hrane.
- Maščobna plast v koži ščiti organizem pred zunanjimi vplivi
- Nekateri vitamini so topni v maščobah in jih lahko dobimo le s hrano, ki vsebuje maščobe.
- Preveliko uživanje maščob povzroča debelost in srčno žilne bolezni.

Pred nami je nov teden in nove zadolžitve!

Oglej si videoposnetek

<https://eucbeniki.sio.si/kemija9/1103/index2.html> o dokazovanju

nasičenosti oz. nenasičenosti

Maščob, ter odgovori na vprašanje pod videom.

ZAPIŠI!

Omega-3 in omega-6 maščobne kisline

Naše telo potrebuje nenasičene maščobne kisline. Ker jih telo ne more sintetizirati samo, jih imenujemo **ESENCIALNE MAŠČOBNE KISLINE**.

Naloga: razišči kaj so omega-3 in omega-6 maščobne kisline

1. Kaj so omega-3 in omega-6 maščobne kisline?
2. Zakaj so pomembne?
3. Kje jih najdemo (naštej nekaj živil bogatih z omega-3, -6 maščobnimi kislinami)?

Pomoč:

- Učbenik str. 70
- <https://eucbeniki.sio.si/kemija9/1103/index3.html>
- <https://prehrana.si/sestavine-zivil/mascobe>

Trans maščobe in trans maščobne kisline

Naloga: Razišči kaj so trans maščobe in trans maščobne kisline

Preberi: [trans maščobne kislike](#)

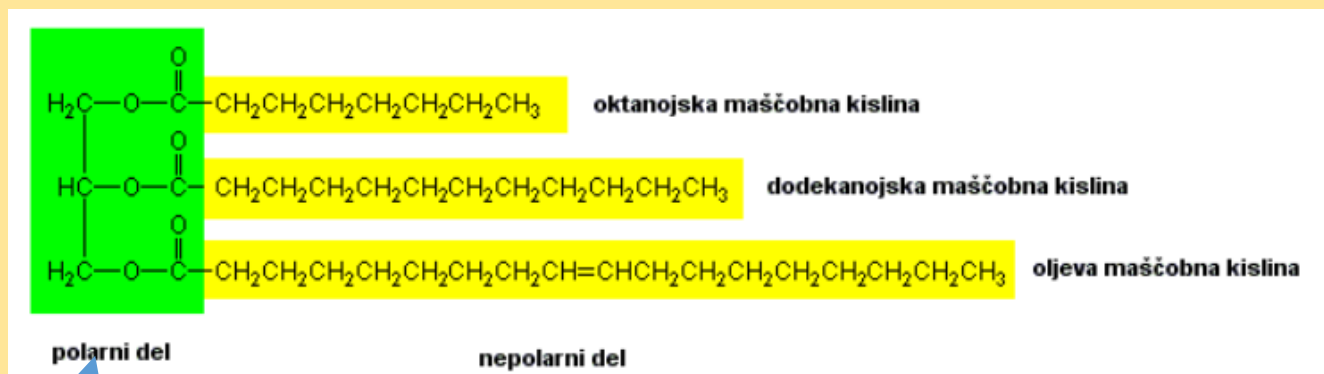
Odgovori:

1. Kaj so trans maščobe?
2. Kje jih najdemo?
3. Kakšen pomen imajo za zdravje?

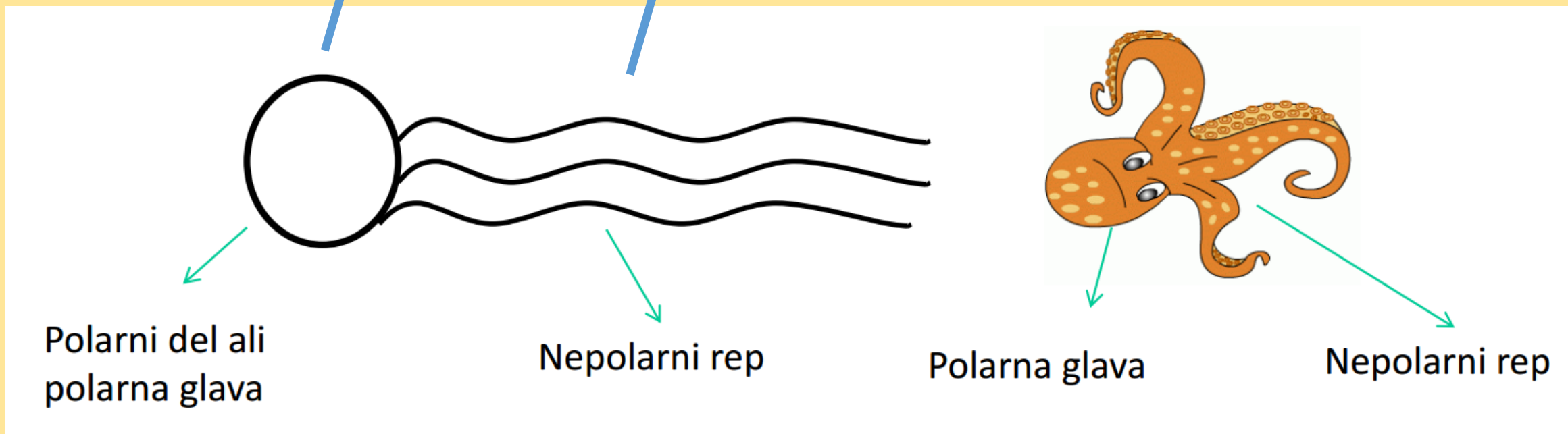
Pomagaj si tudi z učbenikom str. 68.

ZAPIŠI!

Ponovimo zgradbo maščob!

- Videti so kot hobotnice, ki imajo **vedno** tri repe.

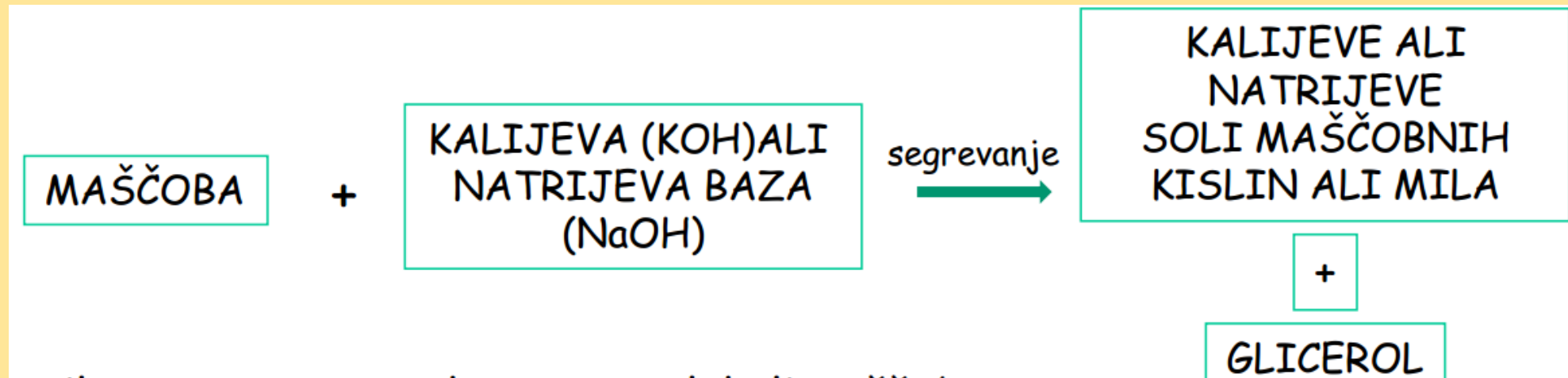
ZAPIŠI!

Mila in sintetični detergenti

1. **Definicija:** Mila – so soli maščobnih kislin.

2. Nastanek mil

Reakcijo pridobivanja mila imenujemo –UMILJENJE

Pri nastanku mil se pretrga estrska vez v molekuli maščobe.

Oglej si poskus pridobivanja mila.

<https://eucbeniki.sio.si/kemija9/1271/index1.html>

Tisti, ki ste obiskovali izbirni predmet Poskuse v kemiji (8.razred) ste ta poskus tudi izvedli. Se spomniš?

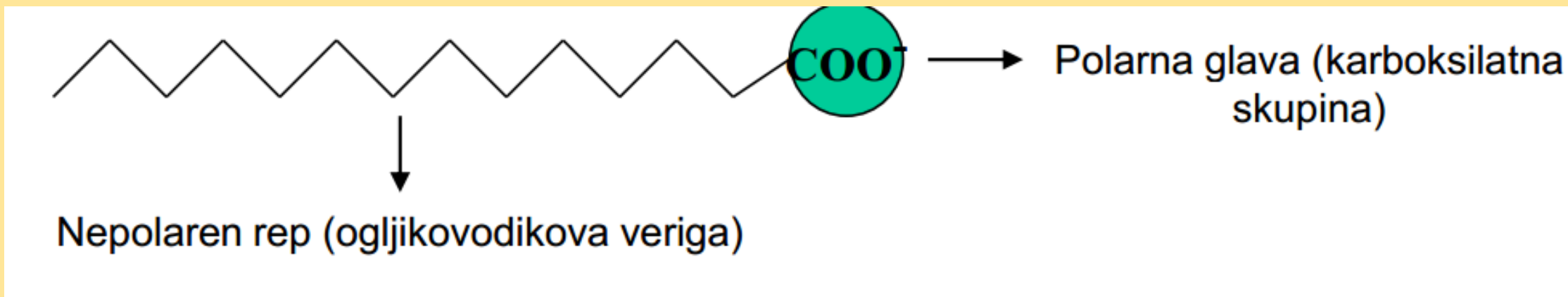
Včasih so pridobivali mila iz pepela lesa in živalskih maščob. V pepelu je pepelika ali kalijev karbonat (KCO_3), katerega vodna raztopina je bazična. Pri kuhanju pepelike z maščobo le-ta povzroči, da iz maščobe nastane propan-1,2,3-ol (glicerol) in kalijeve soli višjih maščobnih kislin.

ZAPIŠI!

3. Delitev mil:

Trdna in tekoča mila. V trdnih milih so natrijeve soli v tekočih so kalijeve soli.

4. Zgradba mila:

5. Delovanje mila - pranje

ZAPIŠI!

Delec mila ima nepolarni rep in polarno glavo, zato so mila topna v maščobi in v vodi.

ZAPIŠI!

Oglej si animacijo delovanja mila.

<https://eucbeniki.sio.si/kemija9/1271/index2.html>

Milo poveže maščobo in vodo. Napolarni rep mila se poveže z nepolarnim repom maščobe, polarna glava mila pa s polarno molekulo vode. Nastane kompleks, ki ga lahko speremo z vodo

V zvezek nariši skico delovanja mila (skica naj vsebuje vsaj tri stopnje pranja in legendo). Učbenik str. 73

ZAPIŠI!

5. Sintetični detergenti

1. Kaj so sintetični detergenti?
2. Kakšen je vpliv uporabe mil in sintetičnih detergentov na okolje?

Pomoč: Učbenik str. 74